

Andagtsmateriale om Verdensmålene

Introduktion til materialet

Dette andagtsmateriale tager udgangspunkt i de 17 Verdensmål, og hvad de kan sige ind i en kristen sammenhæng. Materialet kan bruges på årets sommerlejr og fungere som et gennemgående tema, men de kan også fungere som syv individuelle andagter. Andagterne er udviklet i et samarbejde mellem FDFs Trosudvalg og GLOBUS. God fornøjelse med andagtsarbejdet!

De 17 verdensmål

De 17 verdensmål for bæredygtig udvikling er mål der tilsammen skal sætte os på kurs mod en mere bæredygtig fremtid, hvor ingen lades i stikken. Verdensmålene er universelle og det betyder derfor, at alle lande har et ansvar for opnåelsen af dem – så vi i fællesskab kan bringe verden et bedre sted hen.

GLOBUS – FDF og verdensmålene

FDFs nye internationale projekt GLOBUS sætter fokus på FNs verdensmål og hvordan, at vi kan inddrage dem i vores arbejde med børn og unge i FDF. Projektet har både en *lokal* forankring i kredsen, hvor aktiviteter skal laves med børn og unge om målene – men også en *global* forankring til Nepal og Folkekirkens Nødhjælps projekter i landet. GLOBUS arbejder specifikt med mål 12 Ansvarligt forbrug og produktion, mål 13 Klimaindsats og mål 15 Livet på land, men i dette materiale vil vi også berøre nogle af de andre mål.

Verdensmålsbogen

En række danske organisationer står bag udgivelsen af 'Verdensmålsbogen', som har til formål at tale om Verdensmålenes betydning i en kristen kontekst. I bogen findes refleksioner over, hvad Bibelen og kristendommen har at sige om de enkelte Verdensmål. Dette andagtsmateriale er lavet med udgangspunkt i denne bog, så det er også oplagt at tage et kig på dette materiale inden forberedelsen af andagterne.

Bogen kan findes online her: <https://www.verdensmaalsbogen.dk/>.

Andagterne

Dette materiale består af syv andagter, som hver tager afsæt i et verdensmål. Vi kommer derfor ikke omkring alle mål, men det står jer selvfølgelig frit for at bygge videre på andagterne og tage andre mål ind.

Andagterne er bygget op omkring følgende elementer:

- 1) Introduktion til verdensmål
- 2) Bibelsk refleksion
- 3) Aktivitet
- 4) Sang
- 5) Bøn og fadervor

Rækkefølgen er forskellige fra andagt til andagt, og det står selvfølgelig jer frit for at rykke rundt på elementerne.

Undervejs refereres til Biblen, men I kan med fordel bruge jeres favorit børnebibel, Biblen 2020 mv. eller genfortælle historierne.

Verdensmålshjul

Hvis I skal holde flere andagter om verdensmålene i forlængelse af hinanden fx på en sommerlejr, så kan I med fordel overveje at skabe et grafisk samlingspunkt om andagterne, som går igen fra dag til dag. Det kunne fx være en verdensmålshjul, som I printer eller tegner i et større format og hænger op på en tavle. Så kan I, for hver dag der går, rykke en pil (som I fx klipper ud) rundt til det mål, som I skal beskæftige jer med den pågældende dag. På den måde kan børnene følge med i andagterne for dag til dag, og få en fornemmelse af målene som en helhed.

I kan finde verdensmålshjulet til print her:

<https://www.verdensmaalene.dk/kommunikationsmateriale>

Gode råd til andagten

- Hold jer til at lave det, I er komfortable med. I behøver ikke gøre det vildere, end I selv synes, I kan håndtere.
- Brug flere sanser, så børnene ikke kun skal lytte til fortællinger. Andagternes aktiviteter hjælper jer med dette.
- Find nogle gode ritualer at indlede og afslutte andagten med. I kan for eksempel tænde lys, ringe med en klokke eller bruge Verdensmålshjulet.
- Hvis I bruger andagterne på en sommerlejr, så brug den ovenstående tekst som inspiration til en introduktion til de 7 andagter, så børnene ved, hvad andagterne kommer til at handle om.
- Tro på jer selv. I kan sagtens holde andagter!

Mål 3: Sundhed og trivsel

Introduktion til mål

Genfortæl: “Vi skal sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper”. Det vil sige, at vi skal have det godt og trygt alle sammen. Det kan gøres igennem rettigheder: at Danmark, EU, ja lande i hele verden kæmper f.eks. for medicin til alle, mindre trafikuheld eller mindre fødsels dødelighed, men det handler også om at have det godt, altså mentalt godt. Altså at vi er glade og kan overskue vores hverdag, også når vi er kede af det.

Læs op (lad som om at du har modtaget et brev): Hej allesammen! Mit navn er Kathrine, og jeg elsker FDF, min familie og Matador Mix, og så synes jeg, at det er vildt, at Verden har sat nogle mål. Altså de 17 Verdensmål. Noget Verden godt vil opnå sammen. Jeg bruger meget tid på verdensmål, når jeg arbejder som præst. Og på et tidspunkt så var jeg til en workshop omkring de 17 Verdensmål, hvor en af deltagerne sagde, at hun mente, at verdensmål 3 sundhed og trivsel er det vigtigste, “for hvis man ikke har det godt, ja så kan man jo ikke hjælpe andre, eller gå i skole og lære noget, eller ja, overskue dagen”.

Hendes tanke, om at hvis vi ikke selv har det godt, kan det være sværere at gøre noget, tror jeg, er vigtigt at huske på. Livet er lidt bedre, når vi trives og er sunde.

Aktivitet

Leg Ambulance-leg. Forklar evt. for børnene hvordan ambulance-leg tydeliggør, at vi har brug for at hjælpe hinanden til at blive raske med sundhed og trivsel. Afslutningsvis kan I stille disse spørgsmål til børnene enten i plenum eller i grupper:

- Kender I nogen, som er uden for fællesskabet i frikvartererne?
- Har I selv været uden for fællesskabet i frikvartererne?
- Hvordan kan vi hjælpe dem, som er udenfor?

Bibelsk refleksion

Læs evt. Matt 8,16-17.

Genfortæl: Når Jesus helbreder syge, er det helhedsforståelse af sundhed, som er baggrunden. Jesus sætter mennesker fri, ikke bare for fysisk smerte, som f.eks. det med at være lam eller blind, men mennesker bliver også sat frie fra bl.a. fordomme, stigmatisering og skam. Dem Jesus helbredte for jo at vide, at de har værdi både med, men også uden deres sygdom. Og at til trods for at du er syg, ja så er du stadig en del af fællesskabet med Jesus. Vi har alle et hjem, et sted hvor vi kan trives. Og vi har ret til at blive behandlet, så vi har det godt.

Sang

Nr. 88 i March og Lejr: “Spænd over os dit himmelsejl”

Bøn

Gode Helligånd, du livspust i vor krop, vi beder for alle, som lever med smerte og kæmper mod dødskræfterne.

Lær os at dele håb, trøst og helse

Tak for alt, som styrker liv og sundhed.

Alt og alle i dine hænder, Gud.

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.

Mål 4: Kvalitetsuddannelse

Forberedelse inden andagt

Der skal bruges papir til at tegne på samt blyanter og farver.

Introduktion til mål

Læs op: Nu skal i møde Rahima. Rahima er 11 år, og hun bor i et land der hedder Somaliland i Afrika. Rahimas dag varer fra klokken 5 om morgenen til klokken 22 om aftenen, og i løbet af hendes dag går hun i skole. I hendes klasse går de 60 drenge og piger i forskellige aldre. Det er rigtig mange. Når de er så mange, så betyder det, at der ikke er stole, borde og bøger til alle i klassen. Derfor synes Rahima det er svært at følge med i skolen og lære, da hun ikke altid kan være sikker på at kunne sidde ved et bord og følge med i en bog. Rahima drømmer om at blive skolelærer, men hun tror desværre ikke hun må gå i skole længe nok til, at hun på et tidspunkt kan blive lærer. Hendes familie har nemlig ikke særlig mange penge til at betale hendes uddannelse. Ud over det, så er Rahima en pige. I Rahimas familie og resten af hendes by, der er det ikke normalt, at piger får en uddannelse, da der er brug for deres hjælp i hjemmet til madlavning, børnepasning og andet arbejde i hjemmet, og derfor har de ikke tid til at gå i skole.

Rahima er ikke et enkeltstående eksempel, der er nemlig mange børn, ligesom jer, der ikke får lov til at gå i skole, eller som går i skole, hvor undervisningen er så dårlig, at børnene ikke lærer noget. Rahimas nervøsitet for ikke at kunne færdiggøre hendes skolegang er heller ikke ualmindelig, der er nemlig mange steder, hvor lokalsamfundet hellere ser pigerne være i hjemmet og hjælpe til. Rahimas familie er ud over dette også fattig, og da skolen koster penge, så kan det også være svært at få til hængende sammen.

Heldigvis handler ét af verdensmålene om kvalitetsuddannelse til alle børn. Uddannelse og det at gå i skole er vigtigt for alle børn, og for deres fremtid. Derfor vil vi gerne inden 2030 sikre, at alle piger og drenge går i skole fra 0. til 9. klasse (grundskolen) (samt en ungdomsuddannelse), så alle børn har fået muligheden til at lære. Ligesom Rahima havde svært ved at lære, når der manglede skoleredskaber til hende, så er en del af målet også at gøre undervisningen bedre og sikre, at alle lærer at læse, skrive og regne. En del af målet er også, at skolen skal være gratis, så selv Rahima, der kommer fra en fattig familie, kan komme i skole. Skolen skal være lige for alle, så både piger og drenge kan gå i skole, og ved at gøre den gratis kan familier med få penge også sende deres børn i skole.

Bibelsk refleksion

Genfortæl: I Biblen findes ordet "skole" ikke, men der beskrives, hvordan vi alle vokser ved at lære. Dette kan ses i 2 fortællinger om Jesus, som I nu skal høre:

Læs eller genfortæl “den tolvårige Jesus i templet” (Luk 2,41-52)

Fortæl: I denne fortælling hører vi om Jesus, som i en tidlig alder var underviser, og kunne lære fra sig. I fortællingen sidder han i templet blandt de lærde, og lærer dem mere. Jesus kan kaldes for vores alles underviser i verden. Der skrives, at efter dagene i templet, så var han vokset, hvilket skyldtes, at han også har lært af de ældre i templet.

Læs eller genfortæl “Jesus og de små børn” (Lukasevangeliet kapitel 18, v. 15-18).

Denne fortælling fortælles, når børn bliver døbt. For ligesom Jesus kalder alle børnene til sig for at fortælle dem, at Guds rige er deres, så gør præsterne det i dag, for at videregive samme besked. Jesus kalder alle børn til sig, og ingen er bedre end andre, og Guds rige er dem alles.

Fortæl: Ved at kigge på begge fortællinger sammen, så ses det, at Jesus er vores alles underviser, og han vil gerne undervise alle børn og ældre, tykke eller tynde, rige eller fattige. Vi er nemlig alle skabt af Gud, og derfor er Guds rige vores alles. Jesus lærer fra sig, og vil gerne dele ud af sin visdom og lære os at bevæge os ud i vores forunderlige verden. Helt ligesom jeres lærer i møder i skolen, som lærer jer om matematik og dansk, og som forbereder jer til at komme videre i vores vidunderlige verden. Altså beskrives det i Biblen, at alle har ret til at lære. Ligesom Jesus ville samle alle børn og lære fra sig, så burde alle børn få muligheden for at komme i skole og lære. Derfor skal vi igennem verdensmålet om kvalitetsuddannelse sikre, at alle har lige adgang til at gå i skole, så vi i fremtiden lever i en verden, hvor alle kan læse og regne, og dermed lever mere selvstændigt.

Aktivitet

1. Del jer ind i nogle grupper både af børn i forskellige aldre og ledere. Lederen stiller de nedenstående spørgsmål, og alle i gruppen skal enten tegne eller skrive deres svar på et stykke papir.

- Hvad er det bedste ved at gå i skole?
- Hvad drømmer du om at blive, når du bliver voksen?

2. Samle op i gruppen og snak om hinandens svar og/eller tegninger. Efter omkring 5 - 7 min så kan I gå til fælles opsamling:

Nu har I forhåbentlig fået tegnet nogle flotte tegninger af det bedste ved at gå i skole, og af de seje ting som I gerne vil være, når I bliver voksne. Måske synes I det fedeste er fællesskabet i frikvartererne, og måske vil I gerne være læger, politimænd eller skolelærere som Rahima. For at blive læge og skolelærer, så skal man gå i skole og lære. I hele verden lever der børn, der drømmer om at blive det samme som jer, men som ikke har muligheden for at blive det, da de ikke kan gå i skole. De går også glip af alle de fede ting, der er ved at gå i skole, fx det fællesskab man kan opbygge med klassekammeraterne. Skal disse børn ikke også have muligheden for at komme i skole udleve deres drømme? Det synes vi og derfor skal vi kæmpe for verdensmålene, så vi kan sikre, at mange flere børn kommer i skole og får lov til at udleve deres drømme. Vi

er skabt i Guds billede, og vi har fået talenter, som alle skal have mulighed for at udfolde. Det kan vi, hvis vi kommer i skole og lærer, hvad vi er gode til.

Sang

Nr. 33 i March og Lejr: "Lær mig at tælle mine dage"

Nr. 55 i March og Lejr: "Alle har ret til at leve"

Bøn

Kære Gud,

Tak fordi vi bor i Danmark, hvor vi får lov til at gå i skole og lære, og hvor vi får lov til at udleve vores drømme. Lad alle børn få lov til at lære og få en uddannelse, om man er pige eller dreng, rig eller fattig og ligegyldig hvor man bor henne i verden, så alle kan få lov til at udleve deres drømme og finde frem i denne forunderlige verden.

Tak fordi vi i FDF må lære om menneskerettigheder og andre mennesker rundt om i verden.

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.

Mål 10: Mindre ulighed

Forberedelse inden andagt

Find bånd i to farver, så alle børn kan få et hver, og så de er ligeligt fordelt i de to farver. Før andagten holdes, deles to forskellige farver bånd rundt til børnene for at skabe to hold. Det er vigtigt, at båndene deles ud tilfældigt.

Aktivitet

Når børnene har sat sig til andagten, skal I lave en eller flere aktiviteter, som tydeliggøre ulighed og forskellige omstændigheder, der gør at de har det bedre eller mere behageligt. Det kan være:

- Stafet mellem de to hold, hvor banerne for de to farver har forskellig længder
- En farve-hold sidder på bløde puder, den anden farve-hold sidder på gulvet
- Den ene farve-hold får slik, den anden intet
- Find evt. selv på flere

Når aktiviteten/aktiverne er afvikles sætter I jer til andagten.

Introduktion til mål

Fortæl: I kender det sikkert godt. Måske har I og jeres søskende været ude og handle med mor og far, hvor din bror eller søster fik lov at få mere slik end dig i deres pose eller måske fik de lov at tage det sidste stykke chokolade. I hvert fald så følte du dig uretfærdigt behandlet af din mor eller far.

Det er nok meget naturligt at føle på den måde, når man ser sin bror eller søster smile over hele ansigtet, mens de spiser det stykke chokolade du gerne ville have haft. Imellem dig og din bror eller søster oplevede i ulighed. Ulighed er når to eller flere personer oplever at de ikke får den samme behandling, ligesom i gjorde. Det handler altså om at sammenligne, hvad har du og hvad har jeg, hvilket vi som mennesker fra naturens side er kodet til at gøre.

Tager vi en smut til Asien til et land som Nepal, så handler deres ulighed og sammenligninger sjældent, kun, om hvem der har fået mest slik eller har taget det sidste stykke chokolade, deres hverdag er meget anderledes end vores.

Her handler det ofte om man er en dreng eller en pige, om ens forældre har kunne skaffe et arbejde eller ej eller om der er vand i brønden til dig dag. I et land som Nepal er det ikke en selvfølge at man kan få rent vand hverdag, at man kan gå i seng mæt eller at man kan få nye sko, når de gamle begynder at være for slidte.

Der er altså stor ulighed mellem Danmark og Nepal, ligesom der er stor uretfærdighed mellem din bror eller søster og dig. Verdensmål 10 handler om netop at afskaffe ulighed. Her er ulighed og uretfærdighed sat i fokus, for uligheden skal mindskes og alle skal

kunne vokse op, i et liv med muligheder og et frit valg, som ikke er givet ved om du er født som dreng eller pige, født i Danmark eller Nepal eller bror og søster.

Bibelsk refleksion

Genfortæl: Inden jeg begyndte at fortælle fik I to farver, I blev delt på forhånd og tilfældigt. Opdelingen gjorde at I fik forskellige forudsætninger, som I netop ikke selv var herre over. Ligeledes oplevede Kain og Abel det. Kain og Abel var sønner af Adam og Eva altså brødre. De fik hver givet ansvarsområder, ligesom i fik farver. Kain skulle passe markerne og Abel fårene. Efter noget tid ville begge brødre takke gud for deres indbyrdes ansvarsområder, ved at ofre til ham. Kain ofrede korn fra markerne, og Abel kød. Gud vælger kun at tage imod den ene af brødrenes offergaver nemlig kødet fra Abel. Dette gjorde Kain rasende, for hvorfor var kornet ikke godt nok når dette var det eneste han havde og hvad han var givet af gud ham selv. Gud prøver at tale Kain til fornuft og forklare at han må kæmpe imod vreden. Kain er ikke til at tale til fornuft, så en dag må det hører op og han tager livet på hans bror Abel. (1 mos 4)

Dette var et tragisk udfald, men forståeligt på mange måder da Kain prøvede at gøre Gud tilfreds med alt han havde, som endda var givet fra ham. Dette er selvfølgelig en gammel begivenhed men uligheden blandt mennesker kan vi stadig finde i dag.

Sang

Nr. 16 i March og Lejr: "Nu går solen sin vej" (hvis det er aften)

Nr. 86 i March og Lejr: "Mennesker er små" (hvis det er morgen/eftermiddag)

Bøn

Kære Gud

Tak for at du holder os alle i hånden.

Hjælp os til at, hjælpe hinanden og have retfærdigheden for øje.

Giv os mod og visdom til at nå målet, og tage imod alle på tværs af det som skiller os.

Vær med os, så vi sammen må nå målet.

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.

Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Forberedelse inden andagt

Inden andagten skal du have fundet 10 sten pr. deltager. For egen forberedelse se evt. den 2 min. film på Facebook fra "Dig, mig og pengene" (P1):

<https://www.facebook.com/drp1/videos/1688164991472770/UzpfSTE0MjlxODc1MzgwNzA1MTg6Vks6MTY4ODE2NDk5MTQ3Mjc3MA/>.

Aktivitet (til start)

Genfortæl: Efter at børnene og de unge har sat sig, forklarer lederen, at de skal være med i et eksperiment til denne andagten. Derfor skal de gøre følgende:

1) Først skal de finde sammen i par. 2) Dernæst skal de finde et makkerpar. 3) Nu skal de to makkerpar sidde parvis, men med god afstand til det andet par. Altså så parrene ikke kan høre hinanden

Når ungerne sidder, hvor de skal i par, forklarer lederen nu: 1) at om lidt får hver par 20 sten. 2) Hver sten leger vi er 50 kr. Så hvert par får 20 sten á 50 kr., altså 1000 kr. i alt. Du kan med fordel som leder forklarer, at 50 kr. svarer til en købepizza, ca. madbudget for et menneske en hel dag eller lign. 3) Hvert par skal nu fordele de 1000 kr. med makkerparret. Hvert par må selv bestemme fordelingen af pengene. Husk at I skal lade som om, at I er derhjemme. Aftal i parret, hvordan I vil fordele de 1000 kr.

Når parrene internt har aftalt, hvordan de vil fordele pengene, afleverer parret de fordelte penge til deres makkerpar.

Efter denne aktivitet skulle der gerne være nogle, som har beholdt alle pengene, nogle som har fordelt fifty-fifty, og nogle som har givet alle deres penge. Bed nogle af de forskellige par fortælle om hvorfor, de har gjort, som de har.

Note til leder: Det er vigtigt at huske, at 1000 kr. er mange penge for nogle familie og lidt for nogle andre i Danmark. Det er svært at vide hvordan børnene økonomiske situation er derhjemme. Og der vel hellere ikke rigtigt eller forkert når det kommer til verdensmål 12 ansvarligt forbrug og produktion.

Hvis I er mange eller ovenstående aktiviteter er svær at afvikle:

Andagtsholderen ser denne 2 min. film selv på Facebook fra "Dig, mig og pengene" (P1): <https://www.facebook.com/drp1/videos/1688164991472770/UzpfSTE0MjlxODc1MzgwNzA1MTg6Vks6MTY4ODE2NDk5MTQ3Mjc3MA/>.

Efterfølgende overvej hvordan du bedst kan genfortælle den historie, evt. med en anden historie, eller vinkel, eller inddragelse af eget liv

Introduktion til mål og bibelsk refleksion

Genfortæl: Når vi taler om verdensmål 12, altså ansvarlig forbrug, så handler det måske ikke så meget, om hvad vi har ret til ift. hvad vi har brug for. Vi føler nok ofte, at vi gerne vil dele vores ressourcer lige. Eller sagt med andre ord, at vi gerne vil dele f.eks. fredagsslikket lige mellem os. Men hvis vi forestiller os, at vi kun tog det, vi havde brug for, ville der så ikke være nok til at os alle? Lidt til alle er bedre end meget til få.

Da Gud skabte manden og kvinden, gav han dem til opgave at lægge jorden under sig og 'herske over' fisk, fugle og dyr (1 Mosebog 1,28). Nogle gange er det blevet tolket som et guddommeligt tegn til at udnytte naturen og dens ressourcer. Altså vi, mennesker, har tidligere tænkt, at vi har ret til bruge jorden og dens ressourcer, som vi vil. Men mon ikke det er en fejltolkning? Mon ikke vi stadig kan rette op på dette? Hvordan kan vi "dyrke og vogte" jorden bedst? (1 Mosebog 2,15).

For mennesket er det nok ikke altid så nemt, for hvordan dyrker, vogter, fordeler og forvalter vi det efter Guds vilje? Både Adam og Eva samlede mere end de havde brug for, og sådan er det også med den rige bonde (Lukas 12,13-21). Den rige bonde troede, at rigdom og forbrug var en sikker vej til det gode liv. Men sådan er det nødvendigvis ikke for den der gemmer til natten, gemmer til katten. Og sådan siger Jesus også: "Tag jer i agt for al slags griskhed! For et menneskes liv afhænger ikke af, hvad det ejer, selv om det har overflod."

Så spørgsmålet er: Hvad har vi brug for; og hvordan fordeler vi bedst ressourcerne mellem os?

Sang

Nr. 34 i March og Lejr: "Her fik vi lov at være"

Bøn

Herre, vor hyrde,
Lad os ikke mangle noget, og vis os, hvad vi har.
Lær os at værdsætte det vi har. Lad os genbruge og gøre gammelt nyt.
Tak for alle dine gaver, som vi får i overflod.
Alt og alle i dine hænder, Gud.
Lad os sammen bede
Hør os når vi sammen beder, Fadervor...
Amen.

Mål 13: Klimaindsats

Forberedelse inden andagt

Find et stor stykke papir og maling frem til aktiviteten

Introduktion til mål

Introduktionen er tænkt som en dialog mellem to ledere.

Leder 1

Kender du det, når det er sommer og solen bare bager? Det er så dejligt med badeture, is og bålaftener. Varmen har næsten svedet græsset helt brunt, og det giver den der særlige duft. Mmm... jeg elsker sommer!

Leder 2

Ahh ja! Det er dejligt om sommeren, men min far er landmand og han får altid to dybe rynker i panden, når solen skinner lidt for længe. Det er nemlig sådan, at ligesom de svedne græsplæner, så brænder solen også al hans korn af, og det betyder at han ikke kan sælge noget af det.

Leder 1

Det kan jeg godt se, men altså det er jo endnu slemmere, når det bare regner og regner. Så må hans marker jo også svømme helt væk? I vinters regnede det SÅ meget at nogle sommerhuse var helt oversvømmet og nogle steder også veje og cykelstier. Godt jeg havde mine gummistøvler og regnjakke.

Leder 2

Ja, og faktisk kan det være endnu værre end oversvømmede cykelstier. I Nepal svømmer hele landsbyer væk nogle steder, fordi det regner meget mere end nogensinde før. Faktisk støtter FDF en gruppe kvinder fra en landsby, der for 6 år siden blev ramt af en kæmpe oversvømmelse. Alle indbyggerne var nødt til at søge tilflugt i en skov, hvor de lavede små hytter af grene til at bo i. Nu er de gået sammen i en klub, hvor de bl.a. har købt geder og dyrker sukkerrør. I klubben får det selvtillid, fordi de er en del af et fællesskab. Når man er en del af et fællesskab, bliver man mere modig, og nu kan de snakke med dem, der bestemmer i Nepal. De drømmer om, at bygge deres landsby op et nyt sted, så det er trygt for dem og deres familier.

Leder 1

Det kender jeg godt! Når jeg er sammen med mine venner til FDF, så er jeg meget mere modig og vi kan gøre alt muligt bare vi gør det sammen.

Leder 2

Ja, det er faktisk ret vildt, hvad vi kan gøre sammen. Ét af verdensmålene handler lige præcis om at være fælles om at gøre en indsats, når klimaet - altså fx vejret - forandrer sig på en dårlig måde. Når landmænd ikke får regn nok, og når cykelstier i Danmark eller

landsbyer i Nepal bliver oversvømmet. Sammen kan vi bedst ændre klimaet, selvom det er svært og tager lang tid.

Bibelsk refleksion

Genfortæl: Der var engang for længe siden en kæmpe oversvømmelse i verden. Det er så lang tid siden, at ingen helt husker hvornår eller er sikre på hvordan det præcis foregik. Men historien er spændende og den ender godt. Nu skal I høre historien om verdens største oversvømmelse.

Genfortæl eller læs fortællingen om Noas ark og regnbuen (1 Mosebog 9,11-17).

Aktivitet

Ligesom Gud gav os en regnbue som tegn på, at han passer på os, så kan vi lave en regnbue med vores hænder, som tegn på, at vi passer på hinanden.

Lav en masse aftryk af alle børn og lederes hænder med maling i mange farver på enten et stort stykke papir eller en masse papir tapet sammen. Form aftrykkene så det ligner en stor regnbue.

Sang

Nr. 43 i March og Lejr: "Lys og liv"

Nr. 88 i March og Lejr: "Himmelbuens Herre"

Bøn

Kære Gud,

Tak fordi du satte regnbuen på himlen, så vi ved, at du passer på os.

Hjælp os med at passe på hinanden ved at passe på jorden.

Tak fordi det fællesskab, som jeg er en del af her i FDF.

Vil du hjælpe andre ude i verden med at blive en del af et fællesskab som vores, så de også får mod til at gøre en forskel.

Tak for jorden, som er mit hjem med alle skove, strande og byer.

Vil du hjælpe mig med at pleje og passe den ligesom du passer på os.

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.

Mål 15: Livet på land

Forberedelse inden andagt

Find ler/modellervoks frem som børnene får udleveret i begyndelsen af andagten. De får senere i andagten instruktioner om, hvad de konkret skal gøre med den.

Introduktion til mål

Fortæl: Vil skal starte andagten med en tur ud i den danske skov, hvor vi kommer til at møde nogle forskellige dyr. Jeg nævner et dyr, og hvis man kender til dette dyr, så rækker man hånden op. "Odder – Skovmår – Brud – Egern – Kirkeugle – Hasselmus – Birkemus – Flagermus – Ulv – Hare – Ræv – Grævling - Vildsvin... (find evt. på flere)".

Som I kunne se, så var nogle af dyrene kendte for jer - og nogle af dem, havde I ikke hørt om før nu. Fælles for dem, var at de alle er dyr, som lever i Danmark - og nogle af disse dyr lever faktisk ikke i bedst velgående, men er i fare for at forsvinde fra den danske natur, da de har brug for en mere vild natur for at kunne overleve.

Hvis vi tager væk fra Danmark og til andre dele af verden, så vil vi nok opleve, at der er endnu flere væsener og dyr, som er vi ikke før har kendt til - og blandt disse dyr finder man også nogle, som er truet på deres overlevelse.

Når man taler om det virvar af dyr og planter som findes på jorden, så bruger man ofte ordet "mangfoldighed" om det. Når noget er mangfoldigt, så betyder det, at det indeholder mange forskellige sider - at noget er varieret. Mangfoldighed kan derfor både dække over forskellighederne blandt dyr, men også dem der er blandt mennesker - blandt ens venner i klasselokalet, hjemme i familien og til her til FDF. Hver for sig både blandt dyr, og mennesker har vi noget særligt i os, som gør at vi ikke er helt ens - og det gør, at vi i samlet flok kan beskrives som mangfoldig.

Verdensmål 15 handler om *Livet på land*, og netop om at tage vare om den mangfoldighed, der er blandt dyr og planter på jorden. For som vi hørte før så lever ikke alle dyr og planter i bedste velgående - nogle er truede - og derfor handler målet også om, hvordan at vi mennesker skal huske at beskytte naturen, så truede dyr som odderen, hasselmussen og ræven stadig vil være på jorden om mange år. Mennesket har et ansvar for det liv der lever på landjorden - og dette ansvar er ikke helt nyt for os.

Bibelsk refleksion

Genfortæl: I Bibelen fortælles der nemlig om, hvordan vi som mennesker helt fra begyndelsen blev givet en opgave om at tage vare på de ting, som blev skabt - og den fortælling skal vi nu høre.

Læs eller genfortæl evt. Skabelsesberetningen (1 Mosebog 1,1-2,4) eller måske illustreres gennem tegninger af, hvad der sker på de forskellige dage - slip endelig fantasien løs.

Aktivitet

Børnene har hver fra starten af andagten fået en klump ler, som de har kunnet røre ved og lege med undervejs i andagten. Nu bliver opgaven for børnene, at de hver især skal skabe et dyr, enten et, som de har hørt om fra skabelsesberetningen eller et, som de selv finder på. Denne opgave kan det evt. også få inden de hører fortællingen, og de kan undervejs i oplæsningen forme det.

Efter børnene har formet deres dyr kan de evt. på sammen to-og-to vise det frem som de har skabt til hinanden og fortælle, hvad man har lavet.

I slutningen af andagten kan I samle dyrene på en plade, som man kan kigge på resten af dagen - og som bliver et billede på den mangfoldighed, som er på jorden blandt dyr og mennesker.

Sang

Nr. 74 i March og Lejr: "Der er noget der revner"

Nr. 73 i March og Lejr: "Græsset er vådt"

Nr. 43 i March og Lejr: "Lys og liv"

Bøn

Gud,

Du som har givet liv til alt det, der
myldrer og kryber og flyer

Hjælp os til at træde varsomt iblandt
de virvar af dyr, planter og mennesker, som du har skabt

Lær os at finde vor plads i din myldrende verden

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.

Mål 17: Partnerskaber for handling

Forberedelse inden andagten

Børn og voksne møder 2-3 ledere, når de er på vej ind i 'andagtsrummet' (fx en sal, på en græsplæne, om et bål eller hvad I nu har tradition for). Lederne har hver sin idé om, hvordan at børnene skal sidde til andagten - og det skaber med det samme stor forvirring, da hver deres metode går mod de andres. Fx kunne én ønske at sætte dem på plads efter højde, én vil gøre det i klassefordeling, én efter hårfarve osv. Find selv på andre måder.

Lederne skal altså forsøge at få deres metode igennem, og altså gerne flytte rundt på børn, som de andre ledere har placeret. Når dette er stået på i 5-7 min. holder de inde, og sætter sig ned.

Introduktion til mål

Fortæl: Jeg ved ikke med jer - men jeg blev godt og grundigt forvirret lige før. Jeg er egentlig lidt i tvivl om, hvad det havde gang i - så skal vi ikke spørge dem hver især?
Lederen spørger de 2-3 ledere og de svarer på, hvad de hver især prøvede på at gøre.

Fortæl: Okay, så som jeg forstår det, så ville I alle tre gerne gøre det samme. I ville gerne sætte os godt sammen, så vi var klar til andagten. Men denne plan gik galt for jer alle tre, da I hver havde en idé om, hvordan det bedst skulle gøres - og det betød i sidste ende, at ingen af jer kom i mål med det I ville - for det er jo umuligt at sidde efter højde og klassevis samtidig.

Og sådan er det med de fleste ting i vores hverdag - hvis vi prøver at flytte et bord, men går hver sin vej, så kommer vi ikke i mål. Hvis vi sætter telt op, men nogle vil starte med pløkker og andre med stængerne først, så bliver det også svært at komme i mål. Eller hvis... (tilføj evt. flere eksempler fra jeres sommerlejrLiv).

Alle de verdensmål, som I har hørt om i ugens løb er alle sammen afhængige af det sidste mål, mål 17, som vi skal høre om i dag. Mål 17 hedder "partnerskaber for handling", og det handler om, *hvordan* man kan nå i mål med alle de 16 andre mål. Det kan nemlig kun gøres på en måde - gennem samarbejde, og ved at vi i fællesskab tager ansvar; Børn og voksne; kirker og skoler; regeringsledere og organisationer. For det bliver vanskeligt at sikre sundhed, uddannelse, mindre ulighed, ansvarligt forbrug og produktion, livet på land og klimaindsatsen, hvis vi hver går vores egen vej for at løse det.

Bibelsk refleksion

I Bibelen hører vi også om, hvordan mennesker er kommet længere gennem samarbejdet med hinanden om at løfte en opgave. Og nu skal vi høre om fire venner, som kom i mål ved sammen "at løfte" deres opgave, som var deres gode ven, som havde svært ved at gå.

Læs eller genfortæl Fortællingen om 'Den lamme i Kapernaum' (Mark. 2,1-12)

Aktivitet

Nu skal børn og voksne løse en opgave i fællesskab, hvor det er vigtigt at alle er med og arbejder i samme retningen for at komme i mål. De skal kaste en bold (eller noget andet) rundt fra person til person, og denne bold må ikke tabes på vejen. Alle personer skal nå at røre ved bolden. Hvis I er mange kan I evt. dele jer op i mindre hold.

Overvej evt. hvis det er nemt start at sætte nogle udfordringer på løbende. Fx at man kun må røre med sin ”dårlige” hånd eller halvdelen af holdet ikke må se eller at bolden skal kastes efter højde fra person til person.

Sang

Nr. 70 i March og Lejr: “Sendte er vi alle her af Gud”

Nr. 25 i March og Lejr: “Menneske din egen magt”

Bøn

Kære Gud,

Hjælp os til at huske på, at vi sammen kan nå længere – end vi kan hver for sig-

Tilgiv os, når vi glemmer det

Hør os når vi sammen beder, Fadervor...

Amen.